

РЕЦЕНЗІЇ

УДК 364:001.891:004.8

DOI 10.31499/2618-0715.1(16).2026.355755

**МІЖ АЛГОРИТМОМ І ЛЮДСЬКИМ ДОСВІДОМ
(РЕЦЕНЗІЯ НА КНИГУ ТЕТЯНИ СЕМИГІНОЇ «ПСИХОСОЦІАЛЬНА
ПІДТРИМКА ТА ЗБРОЙНИЙ КОНФЛІКТ: МАШИННО-ЗГЕНЕРОВАНИЙ
ОГЛЯД НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ»)**

Коваленко Олена, доктор психологічних наук, професор, Інститут управління та соціальних справ, Університет Національної комісії з освіти, Краків (Польща).

ORCID: 0000-0001-5395-2329

E-mail: kleoolena@gmail.com

У рецензії розглядається книга Тетяни Семигіної «Психосоціальна підтримка та збройний конфлікт: машинно-згенерований огляд наукової літератури», що поєднує системний аналіз сучасних досліджень психосоціальних інтервенцій із використанням алгоритмізованого підходу. Особлива увага приділяється моделі MHPSS, практичній релевантності висновків для соціальної роботи в умовах війни та рефлексії авторки щодо методології машинно-згенерованого огляду. Рецензія підкреслює значення книги для науковців і практиків, що працюють у сфері соціальної роботи, психосоціальної підтримки та гуманітарних інтервенцій.

Ключові слова: психосоціальна підтримка, соціальна робота, збройний конфлікт, MHPSS, машинно-згенерований огляд, Україна.

***BETWEEN ALGORITHM AND HUMAN EXPERIENCE (A REVIEW OF
TETIANA SEMIGINA'S BOOK "PSYCHOSOCIAL SUPPORT AND ARMED
CONFLICT: A MACHINE-GENERATED LITERATURE REVIEW")***

Kovalenko Olena, Dr. Hab. in Psychology, Professor, Institute of Management and Social Affairs, University of the National Education Commission, Krakow, Poland.

ORCID: 0000-0001-5395-2329

E-mail: kleoolena@gmail.com

This review examines Tetyana Semigina's book Psychosocial Support and Armed Conflict: A Machine-Generated Literature Review, which combines a systematic analysis of contemporary research on psychosocial interventions with an algorithmic, machine-assisted approach. The review highlights the use of the MHPSS model, the practical relevance of findings for social work in wartime conditions, and the author's reflection on the methodology of machine-generated literature reviews. The work is recognized as a valuable resource for scholars and practitioners in social work, psychosocial support, and humanitarian interventions.

Keywords: psychosocial support, social work, armed conflict, MHPSS, machine-generated literature review, Ukraine.

Книга Тетяни Семигіної «Психосоціальна підтримка та збройний конфлікт», яка побачила світ наприкінці 2025 року [1], з'явилася вчасно, коли українська соціальна робота стикається з безпрецедентними викликами повномасштабної війни. Видання пропонує системний та міждисциплінарний огляд сучасної англомовної наукової

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

літератури, спрямований на аналіз психосоціальних інтервенцій у кризових умовах та їхній вплив на стійкість громад, сімей і окремих осіб. Особлива цінність роботи полягає в поєднанні концептуального підходу, емпіричного аналізу та рефлексії щодо методології, що підкреслює як теоретичну, так і практичну значущість книги.

Основою огляду слугувала **модель МНПСС** (Mental Health and Psychosocial Support), представлена у вигляді піраміди втручання, яка охоплює чотири рівні: базові послуги та безпеку, підтримку громади та сім'ї, цілеспрямовану неспеціалізовану підтримку та спеціалізовані клінічні послуги [4]. У книзі детально висвітлено роль соціальних працівників на кожному рівні: від створення безпечного соціального середовища та психоедукації до інтеграції у мультидисциплінарні команди для надання спеціалізованої допомоги. Авторка підкреслює, що ефективна психосоціальна підтримка потребує балансу між індивідуальними клінічними втручаннями та заходами, впровадженими в громаді, з активним залученням локальних мереж і ресурсів.

На увагу заслуговує й міждисциплінарний підхід видання: книга поєднує соціальну роботу, психологію, соціальну політику та гуманітарні студії, що дозволяє читачеві оцінити складність і багатовимірність впливу війни на людей і громади. Авторка демонструє глибоке розуміння того, як психосоціальна підтримка може бути структурована, адаптована та впроваджена на різних рівнях – від індивідуальної допомоги до стратегій громадського та політичного реагування.

Книга охоплює **три ключові напрями досліджень**: огляд публікацій про (1) підтримку ветеранів та військовослужбовців і членів їхніх сімей, (2) соціальну роботу з внутрішньо переміщеними особами та (3) захист дітей і сімей у контексті війни. Для кожного з напрямів авторка пропонує узагальнення актуальних міжнародних практик та національного досвіду, зокрема з України та Хорватії, а також порівняння з інтервенціями у країнах Глобального Півночі та Півдня. Такий підхід дозволяє читачеві оцінити релевантність міжнародних моделей до українських реалій та побачити потенціал адаптації доказових практик до локального контексту.

Методологічним новаторством книги є **алгоритмізований, машинно-згенерований аналіз літератури**. Авторка демонструє, як систематизація великого обсягу джерел за допомогою цифрових інструментів дозволяє виявити ключові закономірності, ефект інформаційної насиченості та прогалини у дослідженнях, які важко помітити традиційними методами. Цей алгоритмізований підхід забезпечує прозорість, повторюваність і об'єктивність огляду, водночас залишаючи за дослідником роль експертного аналізу та інтерпретації, що критично важливо для адаптації результатів до конкретного національного та культурного контексту. Більше про цей підхід можна знайти в іншій публікації авторки [2]. Його застосування засвідчує позитивне ставлення науковиці до науково обґрунтованого та етичного використання інструментів генеративного штучного інтелекту в дослідженнях та в практиці соціальної роботи [3].

Особливу увагу Тетяна Семигіна приділяє практичній релевантності досліджень, які піддавались аналізу. Кожен розділ завершується висновками, які узагальнюють ключові уроки для соціальної роботи. Ця систематизація робить книгу корисною не лише для науковців, а й для практиків, що працюють у сфері соціальної роботи, психології та гуманітарних інтервенцій.

Завершальний розділ книги має рефлексивний характер, присвячений досвіду проведення машинно-згенерованого огляду. Авторка обговорює, як систематичний

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

аналіз літератури поєднується з критичним осмисленням та емпатією до конкретних життєвих ситуацій, та формулює дискусійні питання, що стимулюють подальші дослідження та розвиток практики. Вони стосуються інтеграції клінічних і громадських втручань, адаптації психосоціальної підтримки до культурних і соціально-економічних умов, а також виявлення прихованого тягаря опікунів і сімей з вразливими дітьми.

Структура книги логічна та послідовна. Теоретичні розділи підкріплені практичними прикладами, а дані, отримані через машинно-згенерований огляд, інтерпретуються авторкою критично, із залученням професійного досвіду та знання українських реалій. Це робить роботу не лише інформативною, а й живою, здатною стимулювати дискусію у науковій спільноті.

У підсумку, книга Тетяни Семигіної являє собою значний внесок у сучасну соціальну роботу та психосоціальну підтримку в умовах війни. Вона поєднує науковий підхід, інноваційні методи аналізу, практичну релевантність та рефлексію, що робить її цінною як для академічної спільноти, так і для практиків. Видання демонструє, що ефективні інтервенції народжуються на стику доказових даних, локального контексту та уважного ставлення до досвіду людей, які пережили конфлікт.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Семигіна Т. *Психосоціальна підтримка та збройний конфлікт: машинно-згенерований огляд наукової літератури*. Таллінн: Teadmus, 2025. 170 с.
2. Семигіна Т. В. Машинно-згенерований огляд літератури у дослідженнях із соціальної роботи: можливості та обмеження. *Сучасний стан та тенденції розвитку науки та освіти: м-ли III Міжнародної науково-практичної конференції Дніпро: Research Europe, 2026. С. 140-144.*
3. Семигіна Т., Карагодіна О. Генеративний штучний інтелект у дослідженнях із соціальної роботи: перспективи застосування та виклики етики. *Інтелектуальний ресурс сьогодення: наукові задачі, розвиток та запитання: Зб. наук. праць з мат. V міжнар. наук. конф.* Чернівці: МЦНД. С. 104-112.
4. Мінімальний пакет послуг із психічного здоров'я та психосоціальної підтримки / MHPSS-MSP, 2025. URL: <https://www.mhpssmsp.org/uk>

REFERENCES

1. Semigina, T. (2025). *Psykhosotsialna pidtrymka ta zbroyeni konflikt: mashynno-zgenerovanyi ohliad naukovoї literatury* [Psychosocial support and armed conflict: Machine-generated literature review]. Teadmus
2. Semigina, T. V. (2026). Mashynno-zgenerovanyi ohliad literatury u doslidzhenniakh iz sotsialnoi roboty: mozhlyvosti ta obmezhnennia [Machine-generated literature review in social work research: Opportunities and limitations]. In *Suchasnyi stan ta tendentsii rozvytku nauky ta osvity: m-li III Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (pp. 140–144). Research Europe.
3. Semigina, T., & Karagodina, O. (2026). Heneratyvnyi shtuchnyi intelekt u doslidzhenniakh iz sotsialnoi roboty: perspektyvy zastosuvannya ta vyklyky etyky [Generative artificial intelligence in social work research: Application prospects and ethical challenges]. In *Intellektualnyi resurs siohodennia: naukovi zadachi, rozvytok ta zapytannia: Zb. nauk. prats z mat. V Mizhnar. nauk. konf.* (pp. 104–112). MCND.
4. MHPSS-MSP (2025). *Minimalnyi paket poslug z psykhnichnoho zdorovia ta psykhosotsialnoi pidtrymky* [Minimal package of mental health and psychosocial support]. <https://www.mhpssmsp.org/uk>

Дата першого надходження статті до видання – 12.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування – 3.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) – 27.03.2026

УДК 364.62:615.851.3:636.7